

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Економічний факультет
Кафедра фінансів і кредиту

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
ГРОШІ І КРЕДИТ
обов'язкова

Освітньо-професійна програма:	Фінанси, банківська справа та страхування
Спеціальність:	072 Фінанси, банківська справа та страхування
Галузь знань:	07 «Управління і адміністрування»
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Факультет:	економічний
Мова навчання:	українська
Розробники:	Нікіфоров П.О., завідувач кафедри фінансів і кредиту, д.е.н., професор Ткач Є.В., доцент кафедри фінансів і кредиту, к.е.н., доцент
Профайли викладачів:	http://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-finansiv-i-kredytu/kolektyv-kafedry-finansiv-i-kredytu/nikiforov-petro-opanasovych http://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-finansiv-i-kredytu/kolektyv-kafedry-finansiv-i-kredytu/tkach-yevgen-viktorovych
Контактний тел.:	+380502902919 +380509699710
E-mail:	p.nikiforov@chnu.edu.ua e.tkach@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle:	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=3630
Консультації:	он-лайн консультації - згідно з графіком очні консультації – за попередньою домовленістю

1. Анотація навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Гроші і кредит» належить до обов'язкових освітніх компонент освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Після завершення засвоєння змісту дисципліни здобувачі отримають базові фундаментальні знання з грошей і кредиту та набудуть відповідних фахових компетентностей для розв'язання складних спеціалізованих завдань і практичних проблем у ході професійної діяльності в галузі фінансів, банківської справи та страхування.

2. Мета навчальної дисципліни – сформувати базові фундаментальні знання у сфері грошово-кредитних відносин і монетарного регулювання, зрозуміти та засвоїти закономірності функціонування грошової системи, грошового, валютного, інвестиційного, фондового ринків, банківської системи та небанківських фінансово-кредитних установ на макро-, мезо- і мікрорівні як теоретичної основи фахових рішень у сфері фінансово-господарської діяльності економічних агентів, а також розвитку фінансово-кредитної системи країни.

3. Пререквізити. Навчальна дисципліна «Гроші і кредит» відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми слухається здобувачами паралельно з такими дисциплінами, як «Економічна теорія», «Мікроекономіка», «Вступ у спеціальність». Вивчення дисципліни «Гроші і кредит» – це основа для засвоєння інших обов'язкових дисциплін, зокрема «Макроекономіка», «Фінанси», «Фінанси домогосподарств», «Фінанси підприємств», «Банківська система», «Страхування», «Фінансовий ринок», «Інвестування», а також для проходження навчальної практики та виконання курсової роботи.

4. Результати навчання. Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування») вивчення дисципліни «Гроші і кредит» сприяє формуванню наступних компетентностей і програмних результатів навчання:

Загальні та фахові компетентності:

- ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.
- СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових і національних фінансових систем та їх структури.
- СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

Програмні результати навчання:

- ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.
- ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.
- ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових і національних фінансових систем та їх структури.
- ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.
- ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

- ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.
- ПР23. Визначати досягнення та ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	I	I	4	120	2	30	30	-	-	60	-	залік
	I	II	6	180	2	30	45	-	-	105	-	екзамен
Заочна	I	I	4	120	2	8	8	-	-	104	-	залік
	I	II	6	180	2	8	8	-	-	164	-	екзамен

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усьо-го	у тому числі					усьо-го	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
Гроші і кредит - I													
Змістовий модуль 1. Економічна природа, суть, функції та теорії грошей													
Тема 1. Сутність, необхідність, походження, форми та функції грошей Мета: розглянути теоретичні засади сутності грошей, концепції їх походження, форми та функції, а також роль грошей в системі економічних відносин.	15	3	4	-	-	8	15	1	1	-	-	13	
Тема 2. Теорії грошей та грошово-кредитного регулювання економіки. Мета: розглянути історичні аспекти та еволюцію теорій грошей та грошово-кредитного регулювання економіки.	15	4	3	-	-	8	15	1	1	-	-	13	
Тема 3. Грошовий оборот, його структура та характеристика Мета: розглянути теоретичні засади сутності грошового обороту, його модель і структуру, а також	15	4	4	-	-	7	15	1	1	-	-	13	

поняття грошової маси та швидкості обігу грошей												
Тема 4. Грошова система Мета: розглянути теоретичні аспекти сутності грошової системи, її елементи, види та особливості еволюції	15	4	4	-	-	7	15	1	1	-	-	13
Разом за змістовим модулем 1	60	15	15	-	-	30	60	4	4	-	-	52
Змістовий модуль 2. Грошовий ринок, поняття інфляції та валютного курсу												
Тема 5. Грошовий ринок Мета: розглянути теоретичні основи сутності грошового ринку, особливості його функціонування, а також процес формування пропозиції грошей та фактори, що визначають попит на гроші.	15	4	4	-	-	7	15	1	1	-	-	13
Тема 6. Інфляція та необхідність стабілізації грошового обігу Мета: розглянути теоретичні аспекти сутності інфляції та дефляції, їх види, методи вимірювання, причини та наслідки, а також особливості антиінфляційної політики	15	4	4	-	-	7	15	1	1	-	-	13
Тема 7. Грошові реформи Мета: розглянути теоретичні аспекти сутності грошових реформ, їх види, специфіку та цілі проведення.	15	3	3	-	-	9	15	1	1	-	-	13
Тема 8. Валюта, валютний курс та валютний ринок Мета: розглянути теоретичні основи сутності валютного ринку, особливості його функціонування та зв'язок з платіжним балансом країни, а також механізм визначення валютного курсу та фактори, що на нього впливають.	15	4	4	-	-	7	15	1	1	-	-	13
Разом за змістовим модулем 2	60	15	15	-	-	30	60	4	4	-	-	52
Усього годин за «Гроші і кредит – І»	120	30	30	-	-	60	120	8	8	-	-	104

Гроші і кредит - II												
Змістовий модуль 3. Роль кредиту в ринковій економіці та банківська система												
Тема 9. Сутність, теорії і функції кредиту та поняття відсотка Мета: розглянути теоретичні засади сутності, природи та ролі кредиту в національній економіці, а також поняття відсотка, його види та функції.	22	3	5	-	-	14	22	1	1	-	-	20
Тема 10. Кредитна система, форми та види кредиту Мета: розглянути теоретичні засади кредитної системи, її структуру та еволюцію, а також форми та види кредитів: комерційний, банківський, державний, міжнародний, споживчий, лізинговий, іпотечний та ін.	23	4	6	-	-	13	23	1	1	-	-	21
Тема 11. Система комерційних банків Мета: розглянути теоретичні аспекти системи комерційних банків, їх види та роль в економіці держави, а також джерела залучення ресурсів, формування кредитного портфелю, проведення різних видів пасивних та активних операцій.	23	4	6	-	-	13	23	1	1	-	-	21
Тема 12. Центральний банк та його роль в економіці. Мета: розглянути теоретичні основи сутності центральних банків, шляхи створення, організаційну структуру, функції, особливості транспарентності, а також їх взаємодію з комерційними банками та урядом, здійснення емісії грошей, рефінансування, управління валютними резервами та монетарне регулювання.	22	4	6	-	-	12	22	1	1	-	-	20
Разом за змістовим модулем 3	90	15	23	-	-	52	90	4	4	-	-	82

Змістовий модуль 4. Монетарна політика та міжнародна валютно-кредитна система												
Тема 13. Небанківські фінансово-кредитні установи Мета: розглянути теоретичні засади сутності діяльності спеціалізованих небанківських фінансово-кредитних установ: страхових компаній, кредитних спілок, ломбардів, інвестиційних компаній, фінансових компаній та ін., а також їх правовий статус та особливості функціонування.	22	4	5	-	-	13	22	1	1	-	-	20
Тема 14. Цінні папери та фондовий ринок Мета: розглянути теоретичні основи сутності фондового ринку, його структури, інфраструктури та учасників, а також види цінних паперів та операцій з ними, механізм функціонування фондових бірж та специфіку фондових індексів.	22	3	6	-	-	13	22	1	1	-	-	20
Тема 15. Монетарна політика Мета: розглянути теоретичні засади сутності монетарної політики, її цілі та інструменти, а також особливості здійснення монетарної експансії та монетарної рестрикції.	23	4	6	-	-	13	23	1	1	-	-	21
Тема 16. Міжнародна валютно-кредитна система та міжнародні валютно-кредитні організації Мета: розглянути теоретичні аспекти сутності міжнародної валютно-кредитної системи, її елементи та еволюцію, а також особливості функціонування та функції міжнародних валютно-кредитних організацій, таких як	23	4	5	-	-	14	23	1	1	-	-	21

МВФ, Світовий банк, ЄБРР та ін.												
Разом за змістовим модулем 4	90	15	22	-	-	53	90	4	4	-	-	82
Усього годин за «Гроші і кредит – II»	180	30	45	-	-	105	180	8	8	-	-	164
Разом годин	300	60	75	-	-	165	300	16	16	-	-	268

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

Самостійна робота здобувачів з дисципліни «Гроші і кредит» направлена на узагальнення, засвоєння та закріплення знань по кожній темі. Вона включає наступні види робіт: опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, підготовку до практичних занять, розгляд питань, які виносилися на самостійне вивчення, а також виконання дослідницького завдання по кожному змістовому модулю. Зміст завдання полягає в необхідності підготувати одну презентацію-відповідь на обране питання з наведеного нижче переліку (разом чотири презентації протягом двох семестрів вивчення дисципліни). За кожну презентацію, в якій викладено обґрунтовану думку, здобувач може отримати 6 балів. Кількість балів, в яку оцінено виконання дослідницького завдання, може бути зменшена за наступні недоліки: неповна відповідь, порушення логіки викладу матеріалу, недостатня аргументація, обмежене використання довідкових джерел, недбале оформлення. В цілому результати самостійної роботи здобувача оцінюються викладачем на практичних заняттях.

п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна ф.н.	заочна ф.н.
1	Сутність, необхідність, походження, форми та функції грошей 1. Історія виникнення та використання електронних грошей. 2. Історія виникнення та використання цифрових грошей в Україні.	8	13
2	Теорії грошей та грошово-кредитного регулювання економіки 1. Історія виникнення та розвитку металістичної та номіналістичної теорії грошей 2. Видатні представники теорії грошово-кредитного регулювання.	8	13
3	Грошовий оборот, його структура та характеристика 1. Фактори зростання рівня монетизації національної економіки в сучасних умовах 2. Показник «рівень мультивалютності» та шляхи зменшення рівня мультвалютності в економіці України	7	13
4	Грошова система 1. Становлення і розвиток грошової системи України. 2. Історія виникнення перших грошових систем: біметалізму та монометалізму	7	13
5	Грошовий ринок 1. Особливості монетаристської теорії попиту на гроші: від І. Фішера до М. Фрідмена. 2. Особливості кейнсіанської теорії попиту на гроші: психологічні мотиви, попит на гроші для угод, попит на гроші як на активи.	7	13
6	Інфляція та необхідність стабілізації грошового обігу 1. Особливості дефляції в економіці держави та її наслідки. 2. Зарубіжний досвід антиінфляційної політики	7	13
7	Грошові реформи 1. Зарубіжний досвід проведення грошових реформ в різних країнах 2. Грошові реформи в Україні, її необхідність та особливості	9	13
8	Валюта, валютний курс та валютний ринок 1. Особливості функціонування ринку форекс та проведення	7	13

	операцій на ньому з валютними цінностями 2. Історія виникнення та використання криптовалют		
9	Сутність, теорії і функції кредиту та поняття відсотка 1. Історія виникнення та розвитку кредитних відносин 2. Чинники, що визначають рівень відсоткової ставки, як ціни грошей	14	20
10	Кредитна система, форми та види кредиту 1. Історія виникнення та використання комерційного кредиту 2. Зарубіжний досвід використання державного кредиту	13	21
11	Система комерційних банків 1. Особливості цифровізації банківської діяльності. 2. Організаційна структура комерційного банку	13	21
12	Центральний банк та його роль в економіці 1. Сучасні тенденції розвитку Центральних банків. 2. Світовий досвід створення та функціонування Центральних банків різних країн.	12	20
13	Небанківські фінансово-кредитні установи 1. Спільне та відмінне в діяльності фінансових посередників, спеціалізованих небанківських фінансово-кредитних установ. 2. Особливості розвитку ринку страхових послуг в Україні.	13	20
14	Цінні папери та фондовий ринок 1. Історія виникнення перших фондових бірж світу 2. Особливості функціонування та діяльності провідних фондових бірж в сучасних умовах.	13	20
15	Монетарна політика 1. Стратегія монетарної політики Національного банку України. 2. Інфляційне таргетування.	13	21
16	Міжнародна валютно-кредитна система та міжнародні валютно-кредитні організації 1. Історія виникнення та використання спеціальних прав запозичення (світових грошей). 2. Співробітництво України з міжнародними валютно-кредитними організаціями.	14	21
	Всього годин	165	268

6. Методи навчання, форми та методи оцінювання

Методи навчання:

- вербальні методи (лекція, дискусія, бесіда, консультація тощо);
- наочні методи (презентації результатів виконаних завдань, ілюстрації, відеоматеріали тощо);
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, законодавчо-нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- комп'ютерні засоби навчання (онлайн курси – ресурси, web-конференції, вебіари тощо);
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

Форми та методи оцінювання:

- усне опитування;
- письмове опитування;
- тестування;
- глосарій;
- презентація і захист результатів виконаних завдань і досліджень;

- аналітичні звіти, реферати, тези доповідей, статті;
- підсумковий контроль – залік;
- підсумковий контроль – екзамен.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Дедлайни та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у конференції, студентській олімпіаді тощо).

Академічна доброчесність. Здобувачі повинні самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. В разі використання чужих ідей, розробок, тверджень, обов'язковим є посилання на джерела інформації. Списування під час контрольних заходів має наслідком отримання незадовільної оцінки за відповідний вид роботи.

Відвідування занять. Відвідування занять - обов'язкова умова виконання навчального плану дисципліни. За відсутності здобувача на практичному занятті він втрачає можливість отримати бали як результат його оцінювання по конкретній темі. Форми навчання визначені затвердженим графіком освітнього процесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Критерії оцінювання:

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання різноманітних (у тому числі іноземною мовою) джерел інформації; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової та вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладення матеріалу, використання різноманітних джерел, законодавчих актів, прикладів і фактичного матеріалу тощо; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Вищими балами оцінюється самостійний обґрунтований погляд здобувача щодо конкретної практичної ситуації або проблеми.

Максимальна кількість балів, яку здобувач може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів здобувач набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку, екзамену).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка (бали)	пояснення за розширеною шкалою
зараховано	відмінно	A (90 – 100)	відмінно
	добре	B (80-89)	дуже добре
		C (70-79)	добре
	задовільно	D (60-69)	задовільно
		E (50-59)	достатньо
незараховано	незадовільно	FX (35-49)	незадовільно (з можливістю повторного складання)
		F (1-34)	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Максимальна оцінка знань здобувача під час навчальних занять за кожен тему наведена в таблицях.

Розподіл балів, які отримують здобувачі:

а) у першому семестрі:

Поточне тестування та самостійна робота										Кількість балів (залік)	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль 3					Змістовий модуль 4						
T1	T2	T3	T4	ІНДЗ-1	T5	T6	T7	T8	ІНДЗ-2		
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	40	100

а) у другому семестрі:

Поточне тестування та самостійна робота										Кількість балів (екзамен)	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль 3					Змістовий модуль 4						
T9	T10	T11	T12	ІНДЗ-1	T13	T14	T15	T16	ІНДЗ-2		
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	40	100

T1, T2 ... T16 – теми змістових модулів.

Максимальна кількість балів складає: за перший і другий модулі – по 30 балів (разом – 60 балів); третій і четвертий модулі – по 30 балів (разом – 60 балів).

З навчальної дисципліни «Гроші і кредит» проводиться семестровий залік і екзамен в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни, і в терміни, передбачені графіком освітнього процесу. У випадку отримання менше 50 балів за результатами загального підсумкового контролю, здобувач обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академічної заборгованості.

Екзаменаційний білет містить 4 завдання: теоретичні питання з дисципліни, тестові завдання двох видів, глосарій.

У 40 балів, що можливо отримати на заліку чи екзамені, входить: 2 теоретичних питання (по 11 балів), 5 тестів «правильно-неправильно» - по 1 балу (сумарно 5), 5 тестів - по 1 балу (сумарно 5) та визначення 4 термінів - по 2 бали (сумарно 8 балів).

По 11 балів ставиться за повне розкриття теоретичних питань у першому завданні. У випадку неповної відповіді зберігається відсоткове відношення розкриття відповіді та бального оцінювання. Аналогічно виставляються бали по другому питанню.

Після підготовки здобувачем тез відповіді та розв'язання тестів відбувається його усна відповідь викладачеві. В процесі цього здобувачу можуть бути задані додаткові питання.

Також екзамен може бути проведений у письмовій формі.

7. Рекомендована література - основна

1. Алексєєв І. Гроші та кредит : навч. посіб. Львів: Вид. Львівської політехніки. 2017. 312 с.
2. Глущенко С. Гроші, кредит, кредитний ринок : навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. Київ. 2015. 203 с.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV зі змінами.
4. Гроші та кредит: підручник / М.І. Крупка, М.С. Мрочко, Б.М. Вишивана та ін.; за ред. д-ра ек. наук, проф. М. І. Крупки. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2011. 420 с.
5. Гроші та кредит: підручник / за ред. д.е.н., проф. О.В. Дзюблюка. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 892 с.
6. Закон України “Про банки і банківську діяльність” від 07.12.2000 р. № 2121-III зі змінами
7. Закон України “Про Національний банк України” від 20.05.1999 р. № 679-XIV зі змінами
8. Закон України “Про валюту і валютні операції” від 21.06.2018 р. № 2473-VIII зі змінами
9. Коваленко Д., Венгер В. Фінанси, гроші та кредит: теорія та практика : підручник. Київ: ЦНЛ. 2019. 578

10. Нікіфоров П.О., Ткач Є.В. Гроші і кредит. *Фінанси, банківська справа та страхування. Грошовий обіг і публічні фінанси* : підручник для бакалаврів / за ред. проф. П.О. Нікіфорова, доц. Н.А. Бак. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2019. С. 12-121.

11. Нікіфоров П.О., Ткач Є. В. Проблеми фіскальної та монетарної політики. *Фінанси, банківська справа та страхування. Управління фінансами : мікро-і макрорівень* : підручник для магістрів / за ред. проф. Нікіфорова П. О., доц. Бак Н. А. Чернівці : Чернівець. нац. н-т імені Юрія Федьковича, 2021. С. 293-335.

12. Положення про електронні гроші в Україні, затв. постановою Правління НБУ 04.11.2011 р. № 481 зі змінами.

13. Центральний банк і грошово-кредитна політика: підручник / М.І. Крупка, Є.М. Андрущак, Н.Г. Пайтра та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. М.І. Крупки. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2017. 526 с.

14. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. №435-IV зі змінами.

15. Щетинін А. Гроші та кредит : навч. посіб. Дніпро : Університет митної справи та фінансів. 2019. 163 с.

16. Фінанси, гроші та кредит : навч. посіб. / Н. О. Шпак, Н. Б. Ярошевич, О. Я. Побурко. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 416 с.

8. Інформаційні ресурси

Офіційні сайти органів державного управління України:

1. Верховна Рада України – <http://www.rada.gov.ua>
2. Державна служба фінансового моніторингу України - www.sdfm.gov.ua
3. Державна статистична служба України – <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Державна податкова служба України - <https://tax.gov.ua/>
5. Кабінет Міністрів України – [http:// www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua)
6. Міністерство фінансів України – <http://www.minfin.gov.ua>
7. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку України – www.nssmc.gov.ua

8. Національний банк України – [http:// www.nbu.gov.ua](http://www.nbu.gov.ua)

9. Нормативні акти України – <http://www.nau.kiev.ua/>

10. Рахункова палата України – [http://www. ac-rada.gov.ua/](http://www.ac-rada.gov.ua/)

Офіційні сайти міжнародних фінансових організацій:

1. Департамент статистики Організації Об'єднаних Націй – <http://unstats.un.org/>

2. Європейський банк реконструкції і розвитку - <http://www.ebrd.com/>

3. Європейський центральний банк – <http://www.ecb.int/>

4. Міжнародний валютний фонд – <http://www.imf.org/>

5. Світовий банк - <http://www.worldbank.org/>

Офіційні сайти наукових і електронних бібліотек в Україні:

1. Електронна бібліотека – www.lib.com.ua

2. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – www.nbuv.gov.ua

3. Національна парламентська бібліотека – www.alpha.rada.kiev.ua

4. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича - <http://library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua>

5. Ліга Бізнес Інформ – <https://www.liga.net/>